

Ekonomická a správní funkce

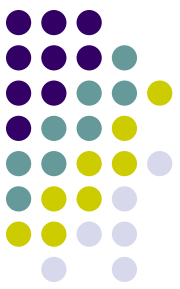

Ekonomika a řízení podniku
2008/2009

Přednáška č. 3

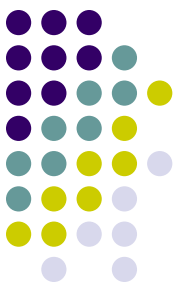
JUDr. Martin Landa

landa.emc@seznam.cz

Základní struktura projektu

- Zadání (vstupní charakteristiky)
- Schéma hlavních podnikových procesů
- Popis podnikových funkcí
  - výrobní funkce
  - odbytová funkce
  - ekonomická funkce
  - zásobovací funkce
  - personální funkce
  - technická funkce
  - správní funkce
- Útvarová struktura a organizace podniku
- Přílohy (vybrané organizační a další údaje)

Ekonomická funkce

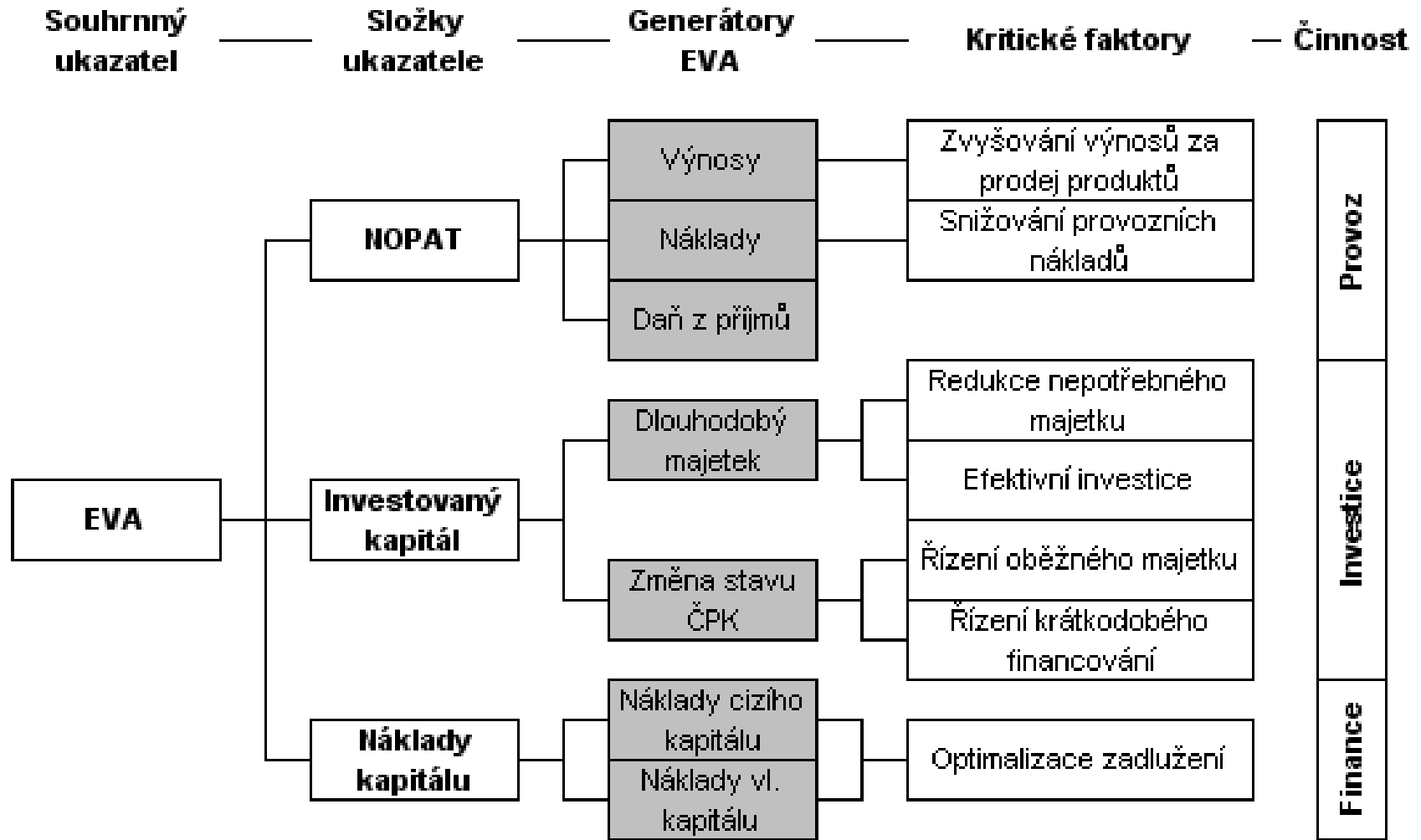
- Ekonomická funkce v projektu - uspořádání ekonomických procesů v podniku, zejména:
  - průběh finančního plánování (strategického, taktického a operativního)
  - řízení vnějších finančních vztahů (financování, řízení investičních projektů a složek pracovního kapitálu)
  - řízení vnitřních ekonomických vztahů (ekonomická struktura, řízení nákladů a zisku)
- Důraz na procesní a organizační hledisko.

Cíle ekonomické funkce

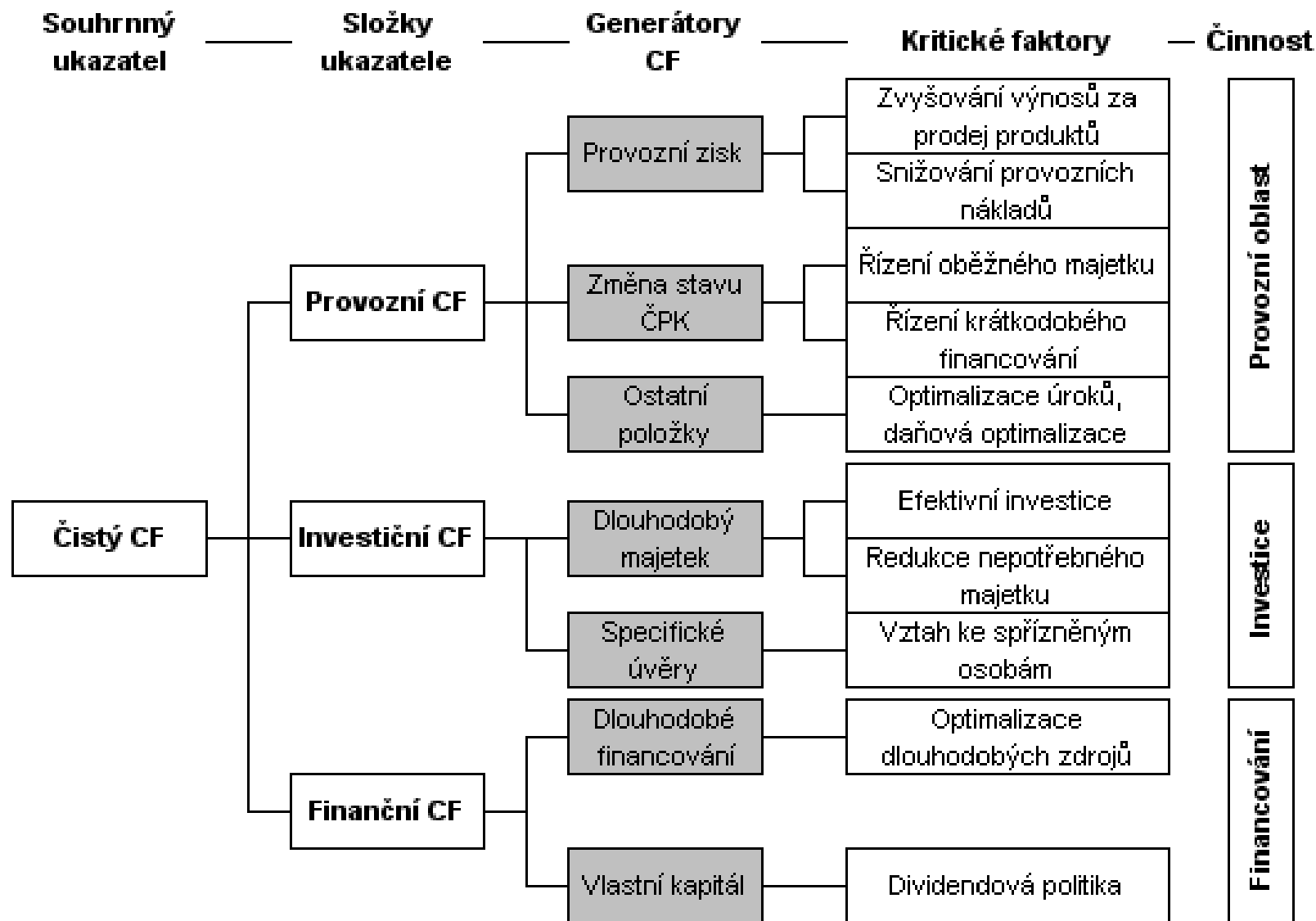
- Úkolem ekonomické funkce je maximalizace hodnoty podniku a zajištění finančních prostředků (kapitálu) pro činnost podniku, a to včetně finanční rovnováhy a optimální kapitálové struktury
- Dva klíčové ekonomické cíle:
  - dosahovat přiměřený/dostatečný/požadovaný zisk
  - zajistit přiměřenou/dostatečnou likviditu (cash flow).

Kritérium ziskovosti a hodnoty

EVA = NOPAT (zisk z operační činnosti) - (Investovaný kapitál x % sazba nákladů na kapitál)

Kritérium likvidity

CF = Cash flow (peněžní tok)

Hlavní typy procesů

- Finanční plánování:
  - definování finančních cílů
  - sestavení strategických, taktických a operativních plánů
  - hodnocení výkonnosti a kontrola
- Řízení vnějších finančních vztahů:
  - dlouhodobé a krátkodobé financování
  - finanční řízení složek čistého pracovního kapitálu
  - finanční řízení investičních projektů
- Řízení vnitřních ekonomických vztahů:
  - tvorba ekonomické struktury podniku
  - operativní a strategické řízení nákladů a zisku.

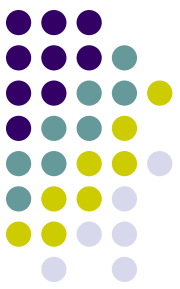
Procesy finančního plánování

- Jak definovat finanční cíle?
- Jak probíhají procesy sestavení finančních plánů?
- Které útvary se na procesech podílejí?
- Jaké metody a postupy se používají:
  - délka plánovacího období
  - typy rozpočtů
  - jak se cílové hodnoty promítnou do řízení.

Příklady oblastí finančních cílů

- Oblast strategického řízení:
  - průběžné zvyšování ekonomické přidané hodnoty
  - přiměřená finanční stabilita
  - efektivní investování do dlouhodobého a oběžného majetku
- Oblast taktického a operativního řízení:
  - dosažení požadované ziskovosti
  - zajištění přiměřené likvidity
  - zajištění požadované míry vyplácení dividend.

Hlavní typy finančních plánů

- Časové hledisko:
  - krátkodobé (operativní) plány
  - středně a dlouhodobé (strategické) plány
- Hledisko struktury:
  - pevné, resp. přepočtené plány
  - klouzavé plány
- Hledisko rozsahu rozpočtů:
  - rozpočty vnitropodnikových útvarů
  - krátkodobý finanční rozpočet likvidity
  - komplexní rozpočet (Master Budget) - plánovaná rozvaha a výsledovka a plán peněžních toků.

Rozpočtový proces

Minulé výsledky a výkonnost	Interní informace	Externí informace
rentabilita kapitálu, přidaná hodnota, provozní zisk, celkový zisk, celkové náklady, ukazatel EVA ...	přebírané z finančního a manažerského účetnictví, odhalující dostupné vnitřní zdroje a kapacity	makro/mikroekonomické průzkumy, průzkumy trhu a konkurence, technologický vývoj ...

Dlouhodobé cíle firmy vyplývající z taktických a strategických záměrů

Rozpočtový výbor (resp. jiný orgán plnící koordinační roli)

Odovídá za vypracování dílčích i souhrnných rozpočtů, koordinuje všechny nutné činnosti zúčastněných osob.

Kvalifikovaná predikce budoucího vývoje

Proces zahrnující technické, ekonomické a další aspekty. Klíčová je předpověď úrovně budoucího odbytu (prodeje), od kterého jsou odvozeny všechny další kroky klasického rozpočtového procesu

Proces plánování

- Příprava dílčích - podpůrných rozpočtů za aktivní asistence všech zúčastněných osob.
- Srovnání dílčích rozpočtů se všemi úrovněmi cílů firmy a ověření jejich proveditelnosti a reálnosti navržených rozpočtů vzhledem k vnitřním a vnějším zdrojům a kapacitám.
- Připomínkové řízení a vypracování celkového finančního rozpočtu (Master Budget).

Schvalovací a připomínkový proces

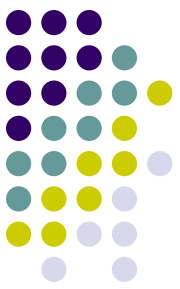
- Předložení navržených dílčích rozpočtů a celkového rozpočtu ke schválení vrcholovým vedením firmy a výkonnými řediteli.
- Připomínkování a případné doplnění rozpočtů na základě připomínek
- Schválení rozpočtů; po úspěšném schválení se rozpočty stávají závazným dokumentem firmy.
- Zveřejnění (publikování) rozpočtů ve vhodné formě a jejich distribuce odpovědným osobám a podnikovým střediskům.

Proces kontroly rozpočtů

- Zjištění aktuálních stavů a porovnání aktuálního stavu s plánovaným stavem
- Identifikace odchylek a reporting údajů a výsledků ve standardizované formě (rozpočtová zpráva) k odpovědným osobám).
- Analýza, vyšetření a vysvětlení podstatných odchylek po skončení rozpočtového období.

Zavedení a provedení schválených nápravných opatření

Zavedení nápravných opatření vedoucích k odstranění nerovnováh, které byly kontrolou rozpočtů odhaleny, a jejich monitoring. V tomto posledním stádiu rozpočtového procesu jsou informace zpětně reportovány rozpočtovému výboru k případné korekci dalších aktivit.

Hodnocení výkonnosti a kontrola

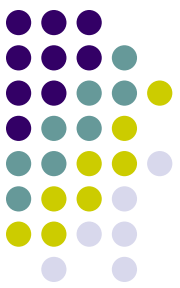
- Základní nástroj: finanční analýza
- Jaké základní finanční ukazatele bude podnik používat pro hodnocení ekonomické výkonnosti na úrovni:
  - strategického plánování
  - taktického a operativního plánování
- Nástroje hodnocení (typy ekonomických reportů) - např.
  - čtvrtletní a roční zpráva o stavu a vývoji podniku
  - měsíční ekonomická zpráva o hospodaření podniku.

Řízení vnějších finančních vztahů

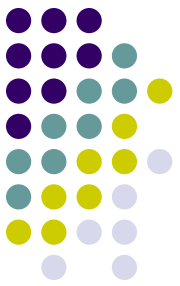
- **Financování podnikových aktivit:**
  - řízení kapitálové struktury (volba zdrojů financování)
- **Řízení složek pracovního kapitálu:**
  - řízení zásob (materiál, zboží, nedokončená výroba, výrobky)
  - řízení krátkodobých pohledávek (zejména obchodních)
  - řízení krátkodobých závazků (obchodních, úvěrových ...)
- **Řízení investičních projektů:**
  - v jakých případech bude podnik hodnotit efektivnost investic
  - jaké metody při tom použije.

Zajištění financování

- Jaká je finanční strategie podniku z hlediska kapitálové struktury (zdrojů financování)?
- Hlavní typy finančních zdrojů:
  - vlastní kapitál (základní kapitál, rozhodování o použití nerozděleného zisku)
  - cizí kapitál dlouhodobý (obligace, dlouhodobé úvěry)
  - cizí kapitál krátkodobý (obchodní závazky, překlenovací a krátkodobé úvěry).

Řízení pracovního kapitálu

- Čistý pracovní kapitál = oběžný (krátkodobý) majetek - krátkodobé závazky
- Oběžný majetek:
  - zásoby (materiál, výrobky, polotovary, nedokončená výroba, zboží)
  - krátkodobé pohledávky (obchodní, daňové ...)
  - krátkodobý finanční majetek
- Krátkodobé závazky:
  - obchodní závazky, závazky z osobních nákladů, daňové závazky, krátkodobé úvěry
- Řízení ČPK souvisí zejména s likviditou a krátkodobým finančním plánováním.

Analýzy investičních projektů

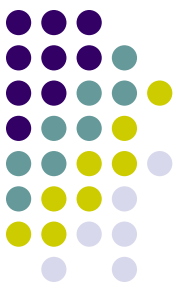
- Nástroj hodnocení ekonomické efektivity investičního projektu
- Jaká kritéria bude podnik používat - základem hodnocení je zisk nebo peněžní toky
- Hlavní metody analýzy:
  - rentabilita (ziskovost)
  - čistá současná hodnota
  - míra výnosnosti
  - doba návratnosti.

Řízení vnitřních ekonom. vztahů

- Tvorba ekonomické struktury:
  - jaké je základní hledisko přiřazení nákladů (místo vzniku, odpovědnost nebo procesy)
  - jaké typy ekonomických středisek podnik použije
- Operativní řízení nákladů:
  - klasifikace a identifikace nákladů
  - definování nositelů nákladů
  - způsoby alokace nákladů
  - dílčí vnitropodnikové rozpočty
- Strategické řízení nákladů.

Organizační vs. ekonomická struktura podniku

- Organizační struktura:
  - liniová
  - liniově štábní
  - maticová
  - divizionální
- Výsledkem je organizační uspořádání podniku (z hlediska řízení).
- Ekonomická struktura:
  - nákladové středisko
  - výnosové středisko
  - rentabilní středisko
- Výsledkem je uspořádání podniku z hlediska odpovědnosti za ekonomické výsledky.

Ekonomický model podniku - tři úrovně ekonomických informací

Výkaz prodeje za období

	Cena/ks	Prodej
A	258	5
B	245	5
		10

Obchod

Spotřeba materiálu	15
Osobní náklady	70
Externí služby	10
Odpisy	5
Náklady celkem	100

Nákup a sklad

Spotřeba materiálu	60
Osobní náklady	100
Externí služby	90
Odpisy	50
Náklady celkem	300

Správa podniku

Spotřeba materiálu	80
Osobní náklady	110
Externí služby	40
Odpisy	30
Finanční náklady	10
Náklady celkem	270

Výroba (přímá režie)

Spotřeba materiálu	190
Osobní náklady	200
Externí služby	50
Odpisy	60
Náklady celkem	500

Výrobní režie nepřímá

Spotřeba materiálu	10
Osobní náklady	70
Externí služby	15
Odpisy	5
Náklady celkem	100

Výrobní náklady

Přímý materiál	800
Přímé mzdy	200
PN celkem	1 000

Rozvaha

Budovy a stavby	865	Základní kapitál	500
Stroje a zařízení	540	HV minulých let	750
Stálá aktiva	1 405	Zisk období	245
Zásoby	530	Vlastní kapitál	1 495
Pohledávky	110	Obchodní závazky	100
Finanční majetek	8	Úvěry	458
Oběžná aktiva	648	Cizí kapitál	558
Aktiva celkem	2 053	Pasiva celkem	2 053

Výkaz zisku a ztráty

Tržby	2 515
Spotřeba materiálu	1 155
Služby	205
Přidaná hodnota	1 155
Osobní náklady	750
Odpisy	150
Fin. náklady	10
Zisk	245

Výsledovka

Tržby	2 515
Přímý materiál	800
Přímé mzdy	200
Přímá výr. režie	500
Vlastní náklady	1 015
Nepřímá výr. režie	100
Obchodní režie	100
Zásobovací režie	300
Správní režie	270
Režijní náklady	770
Zisk	245

Kalkulace na 1 ks

	Přímý mat.	Př. mzdy	Výr. režie	Logistika	Odbyt	Správa	Celkem	Zisk
A	80,0	20,0	72,0	36,0	13,0	27,0	248,0	10,0
B	80,0	20,0	48,0	24,0	7,0	27,0	206,0	39,0

Kalkulace celkem

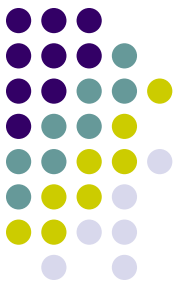
	Přímý mat.	Př. mzdy	Výr. režie	Logistika	Odbyt	Správa	Celkem	Zisk
A	400,0	100,0	360,0	180,0	65,0	135,0	1 240,0	50,0
B	400,0	100,0	240,0	120,0	35,0	135,0	1 030,0	195,0
	800,0	200,0	600,0	300,0	100,0	270,0	2 270,0	245,0

Správní funkce

- Správní funkce v projektu - stručný popis správních procesů, zejména:
  - správa společnosti
  - organizace, plánování a kontrola
  - účetnictví a účetní výkaznictví
  - správní činnosti.

Správa společnosti

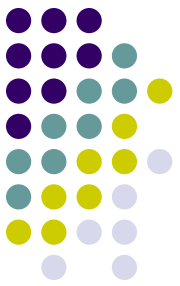
- Struktura vrchových orgánů společnosti - řešení vztahů mezi:
  - valnou hromadou, dozorčí radou a představenstvem
- Způsoby realizace práv akcionářů (a.s.) / společníků (s.r.o., k.s., v.o.s.) / členů družstva
- Vztahy k zainteresovaným subjektům:
  - zveřejňování informací ...

Organizace, plánování a kontrola

- Organizační hledisko a postupy při realizaci zejména těchto procesů:
  - tvorba podnikové strategie
  - řízení jakosti
  - kontrola realizace podnikových záměrů
  - tvorba a aktualizace organizační struktury
  - tvorba podnikové dokumentace.

Účetnictví a účetní výkaznictví

- Organizace podnikového účetnictví
  - finanční účetnictví
  - manažerské účetnictví
- Procesy tvorby účetní závěrky a externího výkaznictví - vazba na vztahy k externím subjektům
- Vnitropodnikové ekonomické výkaznictví - vazba na ekonomickou funkci.

Správní činnosti

- Typy správních činností:
  - právní služba
  - agenda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany
  - agenda ochrany životního prostředí
  - pojistná agenda
  - spisová služba
- V projektu je nutné alespoň stručně zmínit organizační zabezpečení správních činností.